

ENGAGE
Inter Departemental Meeting nr 1

Datum	06-dec-10
Plaats	Heerlen
	Raadszaal
Tijd	14.00 - 16.00 uur

AGENDA	Acties
1. Introductie door programmadirecteur (Rob Hupkens)	zie roadmap
2. Presentatie klimaatbeleid Heerlen (Hans)	presentatie van onze klimaatdoelen, Covenant of Mayors, klimaatambassade en ENGAGE-project
3. Uitleg opzet brainstorm	Welke activiteiten voeren we nu al uit en welke activiteiten zouden we kunnen bedenken om de komende tijd op te starten en hiermee een bijdrage te leveren aan de klimaatdoelen van de gemeente. Een voorzet is gemaakt en kan als uitgangspunt dienen. (zie bijlage)
2.1 eerste sticker-sessie: wat doe je al	
2.2 tweede stickersessie : wat kun je zelf bedenken om te doen	
2.3 derde stickersessie : wat kun je bedenken voor andere afdelingen	
4. Groeperen stickers tot concrete projecten	Vanuit de willekeurige stickers zijn een aantal concrete acties getracht samen te stellen. Dit was echter geen groot succes omdat hiermee acties te globaal/algemeen werden zodat je er niks meer mee kan
5. Afspraken	1. Uitwerken stickers door Hans van der Logt 2. Afdelingen verwerken hun ideeën/plannen in de afdelingsplannen voor 2011

VOORTGANGSMONITORING	
----------------------	--

[illegible]

Uitvoeringsprogramma klimaatbeleid gemeente Heerlen

Heerlen wil 20% CO₂ reductie bereiken in 2020 door :

- de energie-efficiëntie met 20% te verhogen en 20% duurzame energiebronnen in te zetten
- zelf het goede voorbeeld te geven en onze stakeholders te stimuleren om daar een bijdrage aan te leveren

Welke bijdrage leveren wij als afdeling ? een eerste aanzet/brainstorm

thema's KBP afdelingen	gemeentelijke organisatie	huishoudens/ inwoners	bedrijven/ instellingen	verkeer en vervoer	duurzame energie
Strategie en control	<ul style="list-style-type: none">Duurzaamheid in voorstellenDuurzaam begroten (tco)	<ul style="list-style-type: none">	<ul style="list-style-type: none">	<ul style="list-style-type: none">	<ul style="list-style-type: none">
POI	<ul style="list-style-type: none">Zonnepaneel privéregeling	<ul style="list-style-type: none">	<ul style="list-style-type: none">	<ul style="list-style-type: none">Vervoersplan medewerkers	<ul style="list-style-type: none">
Facilities	<ul style="list-style-type: none">WagenparkEnergiebeheer gebouwenICTDuurzaam inkopenHerhuisvesting	<ul style="list-style-type: none">	<ul style="list-style-type: none">Duurzaam inkopen	<ul style="list-style-type: none">	<ul style="list-style-type: none">
Communicatie	<ul style="list-style-type: none">Interne klimaatambassade	<ul style="list-style-type: none">KlimaatstraatfeestStadskrantKlimaatambassade	<ul style="list-style-type: none">warme truiendaggroene voetstappenklimaatambassade	<ul style="list-style-type: none">	<ul style="list-style-type: none">
Jurap	<ul style="list-style-type: none">Duurzaam inkopen	<ul style="list-style-type: none">	<ul style="list-style-type: none">	<ul style="list-style-type: none">	<ul style="list-style-type: none">
A&O	<ul style="list-style-type: none">monitoringcarbon footprint	<ul style="list-style-type: none">	<ul style="list-style-type: none">	<ul style="list-style-type: none">	<ul style="list-style-type: none">
Stadsplanning	<ul style="list-style-type: none">	<ul style="list-style-type: none">Handboek gebouwde omgevingPrestatieafspraken corporatiesGebiedsontwikkeling enGroene dakenDubo convenant (met PZ)_	<ul style="list-style-type: none">Duurzaam bedrijventerrein BeitelDuurzaam bedrijventerrein c-millBewustwording sportverenigingen (met W)Bewustwording basisscholen (met	<ul style="list-style-type: none">FietsplannenMobiliteitsplannen	<ul style="list-style-type: none">WindmolensWarmtenet de BeitelMijnwaterBiocentrale Eijckholt

[illegible]

Gemeentelijke organisatie

stimuleren luchtgroen : milieudoel met
klimaatopbrengst als neven doel

bij ruimtelijke planontwikkeling duurzame
inrichting / kaderstelling meenemen
ontkluizing Caumerbeek

hergebruik materialen
selectief slopen
levensloop cyclus mee in kaart brengen (1x
bouwen versus onderhoud over 5 jaar)
hergebruik materialen infra werken

energiebesparing in OV/riolering
meenemen in aanbestedingen
meenemen in beleidsplannen

meenemen in collegevoorstellen

duurzaam inkopen
gebruik duurzaam geproduceerde materialen
(FSC)

sedumdaken, groene daken
schapen voor onderhoud
openbare verlichting
zonnepanelen stadhuis
gemeentelijk vervoer is duurzaam, fiets-bakfiets,
auto op PV

meer groen in de stad 'stadspark caumerbeekdal'
mobiliteit afd B&O, lease-constructie vervoer
gericht op minder energie en minder uitstoot
robuuster groenverbindingen realiseren
daglicht gestuurde verlichtingsarmaturen of
bewegingsmelders
licht branden als 't nodig is
minder printen
electrische auto's

duurzaamheid meer prominent in herstructurering
stimuleren/meenemen in bedrijfsvoering

stimuleren communicatie
in aanbestedingen expliciet aandacht vragen voor
duurzaamheid (inkopen, reiskilometers,
efficiëntie)
opnemen van fijnstof, Nox, CO2
volledig stoppen met chemische
onkruidbestrijding (ook op verharding)
biomassa inzetten bij energieopwekking

volledig afstappen van vervuilend autovervoer
minder klimaatinstallaties voor koelen
bewuster klimaat/duurzaamheid meenemen in
groenbeleid, groenprojecten ipv onbewust
niet meer alles willen verlichten
eigen gebouwen aansluiten op mijnwater
(Otterveerd, nieuwbouw)

warmte daken
samenwerken met grote speler op gebied van
opwekken en distributie van duurzame energie

warmteopwekking in wegen en pleinen

wat zouden anderen kunnen doen

potentie ondergrond in kaart brengen en gebruik
stimuleren
terug naar basic, het was vroeger zo slecht nog
niet, bv dakoverstekken
cradle to cradle bij afvalverwerking consequent
hanteren

duurzaamheidswinkel/producten in
armoedetoeslag bouwen
communiceer wat je doet

stimuleer anderen
draag het uit

geen verlichting in natuurgebieden
verlichting uit als je er niet bent

aanplant van biomassa bevorderen
mobiliteitsmanagement medewerkers

telewerken

strategische huisvesting :
klimaatregeling/verwarming/verlichting/bezetting
graad van werkplekken
gerichte duurzaamheidsparagraaf bij acties,
projecten, maatregelen

wat doen we al

wat zou jij zelf kunnen doen

wat zouden anderen kunnen doen

Huishoudens - inwoners

klimaatstraatfeest
lokale energie dag
wijk aanpak MSP

energie informatie winkel

gescheiden afvalinzameling
subsidiereregeling groene daken/gevels
stimuleren e-besparing
kopen van huizen met energielabel

bezig met bewustmaken van duurzaamheid door
wijk aanpak, promotiedagen, winkel, feesten

inwoners heerlen laten participeren in mijnbouw bv
vertellen wat we doen
bewust zijn produkten van 'ver' halen
verpakkingen bewust zijn van 'maak'kosten
bewustmaking, wat we doen, wat me zelf kan
doen, financieel betrokken zijn bij voordelen van
duurzaamheid
prijzen voor energiebewuste wijk, bedrijventerrein
laat zien wat we doen
maak het leuk
extra belonen voor energiebewust huishouden in
een wijk

wat doen we al

wat zou jij zelf kunnen doen

wat zouden anderen kunnen doen

duurzame energie

besparing alles

ledverlichting

duurzame brandstof

duurzame opwekking

doorontwikkelen LED

piekspanning led als te leveren vermogen

gebruik duurzame materialen

beheersing binnenklimaat

brommer electricshc met oplaadpunten

zonnepanelen op nieuwbouw

warmte koude opslag

windmolens zijn niet altijd groot

wtw-installaties

PV-cellen

wko opslag

hemelwater hergebruik

thermische kranen

HR++ ketel

iso-glas

isolatiewaarden verhogen

stadsverwarming ook koude opwekking

afval halen, energie brengen

lions support zon-pv educatie basisscholen

maatregelen energiebeheer schoolgebouwen

zonnepanelen onderwijsgebouwen

bouwkundige voorzieningen onderwijsgebouwen

riooltrubine

zonnepanelen theater duurzaam inkopen energie

bewustwording schoolbesturen, schooldirecties

duurzame energie website

warmtepompen

zonnecellen op grote gebouwen (ziekenhuis, bedrijven)

uitbreiden mijnwater met KWO en ringleiding

aansluiten op mijnwater van onderwijsgebouwen
optimaliseren bestaande installatie

bij grootonderhoud vervangen door duurzame producten

duurzame energie bespreekbaar maken

laten zien wat we doen

aflezen opbrengsten zonnepanelen

aflezen energieverbruik door scholen en

leerlingen via internet

koppelen met andere soorten duurzame energie
zonnepanelen

windenergie

grondstoffen hergebruik

overal zonnepanelen

waterverval gebruiken

afval verbranden

wat doen we al

wat zou jij zelf kunnen doen

wat zouden anderen kunnen doen

verkeer en vervoer

stimuleren fietsverkeer en OV
verbeteren OV (medewerking verlenen aan
projecten, zoals lightrail)
duurzaam wagenpark

zuinig rijden - nieuwe rijden

openbaar vervoer verbeteren
verhogen fietsgebruik
beter OV-voorzieningen
aardgasauto's IV
ambtenaren wonen en werken in Heerlen

thuis werken = minder mobiliteit

iets later op werk komen = minder files
thuiswerken stimuleren

samen denken met partners over duurzaamheid
in vergaderingen vast agendapunt :
energiewustheid checken
stadsdistributie tot stand brengen
besprekbaar maken wagenpark
fietsnelweg maken
fietsvervoer ; betere voorwaarden bij ontwerp
aanbesteden in de regio

openbaar vervoer stimuleren in winter - fietsen in
zomer

fietsgebruik meer stimuleren
duurzame voertuigen

OV stimuleren

nieuwe rijden
opvangen warmte door asfalt
ringleiding onder buitenring

wat doen we al

wat zou jij zelf kunnen doen

wat zouden anderen kunnen doen

bedrijven-instellingen

energieke scholenproject VO

sarah's wereld

lokale energiedag

gescheiden afvalwatervoorzieningen

nieuwe bedrijven aansluiten op mijnwater

groene bedrijventerreinen (ook daken en gevels)

afkoppelen regenwater van vuilwater

leveren mijnwater aan bedrijven

duurzame energiecentrale Beitel

energiescans bedrijven de Beitel

duurzaam c-mill

zonnepanelen de Beitel

installaties met 10 jaar onderhoud

ga verder dan regelgeving

rol handhaving/vergunningverleners

duurzaamheidsprijs

woningbouwcorporaties afspraken

nachtkoeling

stimuleren lowexbouwen

bij nieuwbouw installaties energiezuinig inbrengen

constructies bewust duurzaam bouwen

infrastructuur

openbare verlichting

dakbedekking

prioriteit bedrijfsacquisitie voor duurzame

productiebedrijven en ontwikkelbedrijven

warmte winnen uit riool

biocentrale de Beitel

materialen uit regio gebruiken

duurzaamheid meenemen in aanbesteding

tijdig ter sprake brengen

duurzaamheidsmaatregelen

platform duurzaamheid met lokale bedrijven

oprichten

voorbeeldgedrag en voorwaarde scheppend zijn

leerlingenvervoer op parkstadniveau regelen
in subsidieverordening duurzaamheidsstimulans
inbouwen

niet steeds Europees aanbesteden
geef bedrijven meer vrijheid van middel naar
doelvoorschriften

neem bedrijven serieus

geef bedrijven voordelen

organiseer prijs

zet ze in het zonnetje

ENGAGE

Inter Departmental Meeting nr 2

[illegible]

Datum	08-feb-11
Plaats	Heerlen
	Romeinenzaal
Tijd	9.00-11.00 uur

Status
to do
ongoing
done

AGENDA

Acties

- ## 1. Introductie door programmadirecteur (Rob Hupkens)

zie roadmap

- ## 2. Presentatie klimaatbeleid Heerlen (Hans)

presentatie van onze klimaatdoelen, Covenant of Mayors, klimaatambassade en ENGAGE-project

- ### 3. Uitleg opzet brainstorm

Welke activiteiten voeren we nu al uit en welke activiteiten zouden we kunnen bedenken om de komende tijd op te starten en hiermee een bijdrage te leveren aan de klimaatdoelen van de gemeente. Een voorzet is gemaakt en kan als uitgangspunt dienen. (zie bijlage)

- ## 2.1 eerste sticker-sessie: wat doe je al

- ## 2.2 tweede stickersessie : wat kun je zelf bedenken om te doen

- ### 2.3 derde stickersessie : wat kun je bedenken voor andere afdelingen

- #### 4. Groeperen stickers tot concrete projecten

Binnen deze groep is met name gesproken over de structurele verankering en de legitimatie van het onderwerp. Hetgeen een interessante en goeie discussie opleverde.

- ## 5. Afspraken

1. Uitwerken stickers in totale tabel door Hans van der Logt
2. Voorstel om per afdeling iemand verantwoordelijk te maken voor duurzaamheid binnen de afdeling
3. Bespreking onderwerp in programma vooroverleg ruimte

VOORTGANGSMONITORING

[illegible]

ENGAGE

Inter Departmental Meeting nr 3

Datum	08-feb-11
Plaats	Heerlen
	coriovlumzaal
Tijd	9.00-11.00 uur

AGENDA	Acties
<p>Deze meeting heeft plaatsgevonden als agendapunt tijdens één van de reguliere vooroverleggen voor het programma Ruimte. Klimaatbeleid maakt onderdeel uit van dit programma. Binnen dit programmaoverleg zijn de voornaamste leidinggevende personen aanwezig voor de uitvoering van klimaatbeleid</p>	<p>zie verslag</p>
<p>3. Agendapunt duurzaamheid en milieu</p>	<p>presentatie van onze klimaatdoelen, Covenant of Mayors, klimaatambassade en ENGAGE-project</p> <p>De vraag wordt gesteld hoe het onderwerp duurzaamheid, en specifiek de klimaatacties, is verwerkt in de afdelingsplannen. Naar ieders inschatting is dit voor 2010 wederom niet structureel gebeurt. Voor de verschillende afdelingen zal dit nader worden onderzocht. Strategie en Control zal er zorg voor dragen dat het onderwerp structureel wordt opgenomen in de voorjaarsnota. Hans vdL zal met zijn leidinggevende bespreken hoe e.e.a. uitgewerkt kan worden. Afsproken is dat Hans vdL de implementatie gaat verzorgen. Hij zal een voorstel maken en dat bespreken met de verschillende afdelingen.</p>

[illegible]

Heerlen

Verslag

Ingrid Reinders
Directiesecretariaat
(045) 56 04 101

Vergadering
Vooroverleg programma Ruimtelijke Ontwikkeling

Vergaderdatum
8 februari 2011

Aanwezig
Peter Pinckers, Johan Essers, Prosper Henssen, Jan Gelissen, Hans Thuis, Hans van der Logt (agendapunt 3), Ingrid Reinders (notulen)

Heerlen

datum	afspraken	Opdrachtnemer	termijn
	Wat er even gezegd moet worden.		
	Kernthema Duurzaamheid en Milieu.		
25-01-11	<p>Sylvia geeft een toelichting op de door haar geschreven notitie over de voortgang actualisatie leefomgevingsplannen.</p> <p>Conclusie:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Er moet een keuze worden gemaakt DPL (Duurzaamheids Prestatie op Locatie) te gebruiken. • Er dienen afspraken gemaakt te worden met betrekking tot kaderstellende onderwerpen. <p>* Er moet een overleg gepland worden met internen en Parkstad Limburg. Rob zal dit met Peter Bertholet bespreken. Ook dient e.e.a. met Dennis H. besproken te worden.</p>	Rob	Eind februari
08-02-11	<p>Hans van der Logt vraagt of duurzaamheid verwerkt is in de afdelingsplannen. Dit dient te worden uitgezocht.</p> <p>Duurzaamheid dient (Via Strategie & Control) te worden opgenomen in de voorjaarsnota.</p> <p>Hans gaat met zijn manager bespreken hoe e.e.a. uitgewerkt kan worden.</p> <p>Afgesproken wordt dat Hans de implementatie van de doelstellingen gaat verzorgen. Hij zal een voorstel maken en deze bespreken met de verschillende afdelingen.</p>	Hans v/d Logt	
	Inspiratie		
	Praktische kansen		
	Aanpak actieplan Herstructurering		
08-02-11	<p>Prosper licht de stand van zaken toe. Vorige week is het actieplan bij Wethouder Lex Smeets besproken. Het advies van Lex is o.a. om het stuk een positievere toon te geven. Het actieplan dat leidt tot het actieprogramma, dient als blauwdruk voor de nieuwe programmamanager.</p> <p>Ingrid zal met spoed een nieuwe afspraak plannen voor de regiegroep (bestaande uit Jos Peeters, Peter Pinckers, Prosper Henssen en Rob Hupkens). [afspraak gepland op maandag 14 februari om 16.30 uur]</p> <p>De groep stemt in met het actieplan.</p> <p>Afgesproken wordt dat vóór 1 april het concept programma gereed is.</p> <p>De sociale problematiek (drugs, geweld, werkloosheid, schoolverlaters etc) dient eerst te worden opgelost. Hiervoor is een model bedacht, waarbij "sociaal" en "fysiek" in een tijdslijn worden gezet. Dit model wordt meegenomen in het actieplan.</p>	<p>Ingrid</p> <p>Regiegroep</p>	<p>Spoed</p> <p>01-04-11</p>
	Krimp		
14-12-10	<p>Richard: binnen het platform Krimp vindt afstemming plaats. Richard probeert dit te stimuleren en te coördineren. Er dient een gemeenschappelijk punt te komen voor informatie uitwisseling.</p>	Richard/ Elsbeth	
	Rekening 2010		
25-01-11	<p>Dit punt wordt voor het volgend overleg geagendeerd.</p> <p>Het bijbehorende stuk wordt rondgestuurd, met het verzoek deze voor het overleg van 8 februari te bestuderen (om vervolgens samen te evalueren).</p>	Ingrid	08-02-11

Heerlen

08-02-11	Prosper geeft een korte toelichting. Afgesproken wordt dat Prosper een voorstel maakt en deze aan Jan en Johan stuurt.	Prosper	
	Beleidsagenda 2010 en 2011		
11-01-11	Rob geeft een toelichting op de beleidsagenda. Een aantal commissievergaderingen zijn afgezegd. De onderwerpen op de beleidsagenda 2011 commissie RO dienen inzichtelijk te worden gemaakt. Rob zal de beleidsagenda inbrengen in het directieoverleg.	Rob	

ENGAGE

Inter Departmental Meeting nr 4

Datum	in planning
Plaats	Heerlen
	Filmzaal Glaspaleis
Tijd	12.00 14.00 uur

AGENDA PALEISGESPREK KLIMAAT & NIEUWE ENERGIE	Acties
1. Presentatie klimaatbeleid Heerlen (Hans)	Presentatie van onze klimaatdoelen, Covenant of Mayors, Klimaatambassade en ENGAGE-project
2. Presentatie Klimaat Uitvoeringsprogramma 2011 en resterende jaren collegeprogramma	Wat zijn de acties door op het programma staan voor 2011 en welke acties staan voor 2012, 2012 en 2015 gepland.
3. Presentatie website en eerste posters	De website van de klimaatambassade wordt gepresenteerd aan de collega's en daaraan gekoppeld de website en posters van onze gemeentelijke klimaatambassadeurs
4.1 Fotoshoot en engagements	collega's kunnen nog persoonlijk engagements aangaan, werkgerelateerd of privé
4.2. Lunch met tentoonstelling van posters	alle reeds gemaakte posters kunnen tentoongesteld worden

[illegible]

ENGAGE
Inter Departmental Meeting nr 5 : Local Energy Day Heerlen 2011

[illegible]

Datum	31-jan-11
Plaats	Heerlen
	Theater Heerlen
Tijd	12.00-23.00 uur

Status
to do
ongoing
done

AGENDA LOKALE ENERGIE DAG HEERLEN 2011

Acties	
--------	--

1. Opening ijshutten van isolatiewedstrijd (12.00 uur)

2. Bedrijvenbijeenkomst 14.00-17.00 uur)

3. Bugarbijeenkoms

2. Bedrijvenbijeenkomst 14.00-17.00 uur)

5. Energiemarkt

de 3 tuinhuisen zijn geopend, Arcus en Herle College aanwezig. Arcus heeft het beste geïsoleerd. Ijsblokken gewogen.

Ca. 150 lokale ondernemers aanwezig in de Limburgzaal. Speech wethouder Gillissen over ons klimaatbeleid, Covenant of Mayors, lopende projecten, waaronder ENGAGE. Speech Anne-Marie Rakhorst, brainstorm over eigen mogelijkheden in klimaatcafé.

Ca. 100 burgers en vertegenwoordigers van belangenorganisaties aanwezig in de Limburgzaal. Speech wethouder Gillissen over ons klimaatbeleid, Covenant of Mayors, lopende projecten, waaronder ENGAGE. Speech Jef Pleumeekers, Ludovicus Laugs, uitreiking isolatiewedstrijd, brainstorm over eigen mogelijkheden in Klimaatcafé.

12 scholen met ca 350 leerlingen aanwezig in de Rabozaal om hun Cj2 besparing uit de Frisse scholenactie aan te bieden aan de wethouder. Speech wethouder Gillissen over ons klimaatbeleid, Covenant of Mayors, lopende projecten, waaronder ENGAGE. Voorstelling Mad Science over CO2 en klimaatprobleem.

een 30-tal energiegerelateerde stands van bedrijven, uiteenlopend van warmtepompen, zonnepanelen, energieadviezen, e-gifts, elektrische fietsen/auto's tot scholenprojecten en slimme meters.

VOORTGANGSMONITORING[illegible]

The sole responsibility for the content of this document lies with the authors. It does not necessarily reflect the opinion of the European Union. Neither the EACI nor the European Commission are responsible for any use that may be made of the information contained therein.